

אפי' באנשים לא דמי לשתיית כוס עקרין ואסור רק מטעם
אזירה לעכוס, והרופא אדעתא דנפשי קעבד הנס ס' וטל
שכר בעד מלאכתו.

כתבתי הנלע"ד יום ה' ו' מרחשון תרע"ג,
אריהו קלאצקין החופיק לובלין.

סימן יח

יום א' ספרד כי מוא חייך וארך ימך שנת נתיבך י"ט"ק

כורא ארץ ושמים יכתבוהו ויהפכוהו בספספ"ג דאחר דחיים וזכה לראות
בנחשו ציון וירושלים אל כבוד הרב הגאון הגדול מעוז ונדר שבו
נודע בשערים ע"ה פ"ה המעורר דשם ודחתה בש"ה ב"ה
ארי' שלאוויט"א, אבר"ק לובלין

י"מ דני רבינו בדבר הגט אשר נתתהו בעירכם אשר
אחד מחמנו שלמה נתן בן משה משה אשר
גירש וזנחו מבעלדשדטן ויש על הגט הרבה חששות אחד
שהמגרש הלו מוחזק בעיריטו שאינו שפוי בדעתו שנית בהטעני
אוחו שהבטיחו לו שישא את בת ר' משה חיים מבעלדשדטן
הגרובה מאישה, בי"ל שמה וזה ה' מדברים בעת כתיבת
הגט, שלישי אשר השלישו אלל ר' משה חיים הלו כך שלש
מאות ר"כ חון חפילים אחרים וחפלים שלו ולא נתנו לו
אף פ"א ושום חפץ, וזה אמר בפירוש קודם נתינת הגט
שהוא מגרש באופן זה שאם לא יתנו לו לא ירצה לגרש וכן
ראיתי בהעמק אשר כתב הרב המ"ץ ר' נתן רייפמאן ל"י
מלובלין להרב מבעלדשדטן ר"י אשר הוא בעלמו שמו מהמגרש
כמה פעמים בדברים האלה, רביעית אשר המגרש אחר מקודם
נתינת הגט אשר רוצה לגרש רק באופן שהיה לא הנשא עד
עשר שנים ויש בזה חשש ביטול הגט כידוע וגם נתן המגרש
לר' נתן תקיעת קף ע"ז שלא יאמר כן ויש בזה חשש אונס
כמבואר ב"ש ס"י קל"ד, והנה אמתו מלידינו כתבנו להרב
מבעלדטן אשר האשה הנ"ל מבעלדטן המהמגרש עלקא
דינה בת ר' נפתלי הלוי אסורה להנשא עד שיכיר הדבר
לפני כבוד גאון שלאוויט"א ע"כ באתי לבקש את כ"צ שלויט"א
שיאבה למוות את דעתו הגדולה בזה ויכתוב ג"כ להרב
מבעלדטן שהאשה הזאת אסורה להנשא עד שיכיר הדבר
לפני כ"צ והנה לא באתי כעת לפלפל בהלכה בנידון זה
מכמה טעמים כמוסים רק לאפרושי מאיסורא דברי ידיו
עוז המשתחוה מרחוק מול הדת כבוד הפארתו הרמה והנשאה
יעקב שלום בהרב מו"ה דוב הכהן זללה"ה אב"ד לעצרתוב
אבגדור יהודא ליבוס דומ"ל דפ"ק.

השובה דכבוד הרבנים הה"צ הג"ר נ"י

ב"ש כ"ח ע"ד הג"פ שנסדר וניתן בפה ביום ב' פ"ו
מרא' תרע"ב (בעת שהייתי בקריניאל במדינת
גאליציה), יש לפיין בזה עפ"מ הפ"ת ר"ש ס"י קל"ד
דכשאלמו להמגרש שכבר השלישו בעבורו כסף וחפילים אין
שום הוכחה ממה שאמר אח"כ שנתן הגט בלא שום תנאי,
שאינו חולה נתינת הגט בהשגחה, כיון שלפי מחשבתו כבר
הוא כמונה בקופסא, ודווקא בנדון הבינה אדם שלא הקפיד
הפרוש שיהיו החפלים כמו שאומר עתה יש להקל, וכ"כ
הגאון מקלונא זל"ל צע"ן יחזק השני אה"ע בל"ז עקף ה'
להחמיר כשהטעמו אוחו בהשגחה שהוא ענין עכר, וא"כ צ"ד
שהמגרש ה"י מוטעה לחשוב שחיקף אחר הגט הנשא לו בת
רמ"ח, ובכל זמן כתיבת הגט קרא את רמ"ח בשם חיתן,
והוא אמר לו שמונה הכל חמ"י, וה"י המגרש הי"ב
שהמונה והחפלים הם כמונחים בקופסא כאשר מונה אלל
ידיד נפשו המיועד להיות מוחט, ולא ידע ולא הבין שכל

הנחמות רמ"ח ה"י רק כ"ד שגרש את אשתו, איכא לכאורה
חשש גט מוטעה.

וראיתי להמ"צ זל"ל שכתב בדברי ס"י ס"ד דכש
אומדנא שאם ידע אמתת הדברים לא ה"י
מגרשה בטל הגט, ושאלני המוליא אשתו משום שם רע (ניסין
ד' מ"ו) דאע"ג שאמר משום ש"ר אני מוליאך, כיון שה"י
יכול להמתין ולחקור וה"י מתכבד לו שהש"ר שקר והוא
ה"י נכחל ומהיר לגרשה מוכח דעילה ואחמלא מלא לגרשה
וסה"י חפלו לגרשה, וליכא ג"ד ואומדנא שלא ה"י מגרשה אם
ה"י יודע שהש"ר שקר, ודמס"ה קאמר רבא, דרבנן אדרבנן
ל"ק חזן חכמים ר"מ דאמר בע"י תנאי כפול"י ט", ה"ס דרבא
ס"ל דג"ד צ"ל מילתא ומכ"ס כשחנלה דעתו בשעת נתינת,
ועל"ל דהס' ליכא ג"ד גמור, והאזיבתיא כשאומר היום אי
את אשתי ס', היינו משום דלול' הג"ד לא ה"י
אומדנא, והביא מ"ס הממ"א סוף ה' גירושין דשאר היכא
דאין סה"י שצ"ד כן עשה שאין דרך צ"ל למחור קרקעיתו
שהוא מתפרנס מהם אם לא ה"י בדעתו לעקור דירתו משם וע"י
הג"ד ה"י אומדנא וכשלא גילה דעתו ליכא אומדנא שלפעמים
אין יודע מפני מה הוא מוגר, וכתב לדקדק מ"ס הרשב"א
בלשוננו, וכ"כ גילוי הדעת יש' ואח"כ כתב, ג"ד הרא"י
לכטל את הגט" שר"ך ג"ד גמור, ודמגרש משום ש"ל
ליכא ג"ד, והוא דלא כמ"ס מהר"ם מלובלין חשו' קכ"ב
שמדברי התוס' מבואר דאע"ג שגילה דעתו ואמר ששכח
דבר זה מגרשה איכא רק חשש לבז, אלא דמשום חומר ה"א
ראוי להחמיר כפרש"י.

ו"ענ"ד גם מדברי התוס' שכתבו עמ"ס, והוא שהמגרש
לה משום ש"ר אני מוליאך משום נדר אני
מוליאך קסבר טעמא מלי משום קלקולא אי אמר לה הכי
מלי מקלקל לה וז"ל התוס' גרזה דחששא וז' אינה כי אם
לעז בעלמא ולא שיהי' ממש גט בטל ובניה ממזרים דהא
לא אמר ע"מ, דאע"ג דבכמה דוכתי מהאי גילוי דעת כמו
שטר מכתבת (כתובות ד' פ"ט) חזין ולא אלסרכו ל"י וזו"י (ד'
ז') הכא ליכא לחימר הכי מדבעי לר"מ תנאי כפול, לכך נראה
דלא אתי אלא ללעז בעלמא שיוציא עליה לעז כ"ד להחמירה
אע"ג דכבר נישאת לאחר שריא ל"י דזנות דשונג הוא ולכך
אמרו חכמים דלא יחזיר דהש"א שוב לא יוציא לעז עכ"ל, מוכח
דמהאי ג"ד ואומדנא לכטל ה"ס דאלת"ה יקשה הא דקאמר
שמא תלך ותנשא לאחר וגמלא דברים בדאין ויאמר אילי
הייתי יודע שכן הוא אפי' אם היו נותנין לי מאה מנה לא
הייתי מגרשה וגמלא גט בטל ובניה ממזרין" דהא אין שום
חמשות בהלעז שיוציא, כיון שהגט כשר בכל איפן, וגם נוכל
להודיע לו שלא יועילו דבריו לכטל הגט, וכן יפלא לזיה
לורך ה"י החקקה שלא יחזיר עולמות, דהא גם אם יהא מותר
להחמירה קודם שחנשא לאחר, אכתי כיון שאמר שהנשא
לאחר יש לה דין מחזיר גרושתו אחר שניסת כיון שגשתי הכי
הן גשואין ע"פ ד"ס, נוכל להודיע לו הדין שהיא אסורה עליו,
ומחילא לא יוציא לעז כ"ד להחמירה, כיון שידע שלא יהא לו
שום חשש מהנשאה לעז, ואפי' אם יחפון לא יוכל להוציא
לעז, לזאת ההכרח לומר דלעולם אם היינו יודעין שכן
הדברים כמו שהוא אומר שאם ה"י יודע שהש"ר שקר לא ה"י
מגרשה ה"י הגט בטל, אלא שאין אנו מאמינין לו, ומשום
דכיון שלא המתין עד שיחבר הדבר יש לנו הוכחה מזה
שה"י רציו לגרשה, ושמלא עילה ואחמלא בהש"ר, ומס"ה ליכא
חשש ספק ממזרות (וספק ממזר ה"י רק מעלה ביוחסין)
בהן בחוקת כשרות, ושפיר כתבו התוס', שיוציא עליה לעז
כ"ד להחמירה, דלענין איסור מחז"ג אחר שחנשא הוא
נאמן